

וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר א) וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת. וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת.

ב' שֶׁל בְּרֵאשִׁית הִיא גְדוּלָה. ר' יוֹסִי שָׁאֵל אוֹתוֹ וְאָמַר, שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית הִלְלוּ שְׁשֻׁנֵינוּ מֵהָאֵ? אָמַר לוֹ, הֵינּוּ מֵה שִׁכְתוּב (תהלים קד) אֲרֻזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמוֹ שֶׁהָאֲרֻזִים הִלְלוּ יוֹצְאִים מִן לְבָנוֹן, כֵּן גַם אוֹתָם שֵׁשֶׁה יָמִים יוֹצְאִים מִן בְּרֵאשִׁית.

וְשֵׁשֶׁת הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים הִלְלוּ, הַפְּסוּק פָּרַשׁ אוֹתָם, שִׁכְתוּב (דברי הימים-א כט) לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'. פִּי כָל - זֶה צְדִיק. בְּשָׁמַיִם - זֶה תְּפָאֶרֶת. וּבָאָרֶץ - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ תַרְגוּמוֹ: שְׁאוּחֻז בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כְּלוּמַר, שְׁיִסוּד הָעוֹלָם שֶׁנִּקְרָא כ"ל, הוּא אוּחֻז בַּתְּפָאֶרֶת שֶׁנִּקְרָא שְׁמַיִם, וּבָאָרֶץ שֶׁנִּקְרָאת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה בְּרֵאשִׁית. ב' רֵאשִׁית הִיא (חכמה, כְּמוֹ שֶׁתַּרְגֵּם יוֹנָתָן בְּרֵאשִׁית - בַּחֲכָמָה) בְּגִלְלָה שֶׁהִיא שְׁנֵיהָ לַחֲשֻׁבּוֹן, וְנִקְרָאת רֵאשִׁית בְּגִלְלָה שֶׁכְּתוּב עֲלֵיוֹן זֶה טְמִיר הוּא רֵאשׁוֹן. וְעַל שֶׁלֹּא נִכְנַס בַּחֲשֻׁבּוֹן, הָרֵאשִׁית הוּא שְׁנֵי. בְּגִלְלָה זֶה ב' רֵאשִׁית. וְעוֹד, כְּמוֹ שֶׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה הִיא רֵאשִׁית, גַּם כֵּן חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה גַּם הִיא רֵאשִׁית, וְלִכֵּן אֵין לְהַפְרִיד ב' מִן רֵאשִׁית.

לְבְּרֵאשִׁית קוֹרְאִים לוֹ מֵאֲמַר וְכֵן זֶה. וְשֵׁשֶׁה יָמִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְנִכְלָלִים בוֹ, וְאֵלֶּה נִקְרָאִים כְּמוֹ שֶׁאֵלֶּה הָאֲחֵרִים. כְּרֵא אֱלֹהִים - זֶהוּ שִׁכְתוּב וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. מֵה זֶה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן? לְהַשְׁקוֹתוֹ וְלִקְיָם אוֹתוֹ וְלְהַסְתַּפֵּל בוֹ בְּכָל מֵה שֶׁצָּרִיךְ.

אֱלֹהִים - אֱלֹהִים חַיִּים, שֶׁמִּשְׁמַע בְּרֵאשִׁית כְּרֵא אֱלֹהִים וְדָאֵי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נִהַר כְּדֵי לְהוֹצִיא הַכֵּל וְלְהַשְׁקוֹת הַכֵּל. אֶת הַשָּׁמַיִם -

וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת. בֵּית דְּבְרֵאשִׁית רַבְרָבָא. רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵיל לִיה. וְאָמַר הֵאֵי שִׁיתָא יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּקָא תְּנִינָן מֵאֵן אֲנוּן. אָמַר לִיה הֵינּוּ דְכְּתִיב (תהלים קד) אֲרֻזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמֵה דְאֵלִין אֲרֻזִין נְפָקִין מִן לְבָנוֹן. הֵכִי נָמִי אֲנוּן שִׁיתָא יוֹמִין נְפָקִין מִן בְּרֵאשִׁית.

וְאֵלִין שִׁיתָא יוֹמִין עֲלֵאִין קָרָא פְּרִישׁ לִוִן דְּכְּתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יי הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'. פִּי כָל דָּא צְדִיק. בְּשָׁמַיִם דָּא תְּפָאֶרֶת. וּבָאָרֶץ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּתַרְגוּמוֹ דִּי אַחִיד בְּשָׁמַיָא וּבָאָרְעָא. כְּלוּמַר דִּיִּסוּדָא דְעֲלָמָא דְאֶקְרִי כָל, אִיהוּ אַחִיד בַּתְּפָאֶרֶת דְּאֶקְרִי שְׁמַיִם, וּבָאָרֶץ (דף לא ע"ב) דְּאֶקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית, ב' רֵאשִׁית הִיא (חכמה, כְּמוֹ שֶׁתַּרְגֵּם יוֹנָתָן בְּרֵאשִׁית בַּחֲכָמָה) בְּגִין דְּאִיהִי תְּנִינָא לְחוּשְׁבָּנָא וְאֶקְרִי רֵאשִׁית. בְּגִין דְּהֵאֵי כְּתָרָא עֲלָאָה טְמִירָא הִיא קְדָמָאָה. וְעַל דְּלֹא עֲיִיל בַּחוּשְׁבָּנָא, תְּנִינָא הוּי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא ב' רֵאשִׁית. וְעוֹד כְּמֵה דְּחֲכָמָה עֲלָאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חֲכָמָה תַּתָּאָה רֵאשִׁית נָמִי הוּיָא. וְעַל דָּא לִית לְאַפְרָשָׁא ב' מִן רֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית מֵאֲמַר קוֹרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפָקִין מִינָהּ וְאֶתְפְּלִילָן בֵּיה. וְאֵלִין אֶקְרוּן כְּגוּוֹנָא דְאֵלִין אַתְרֵינִין. כְּרֵא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. מֵאֵי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן לְאַשְׁקָאָה וְלִקְיָמָא לִיה וְלְאַסְתַּפְּלָא בֵּיה בְּכָל מֵה דְּאֶצְטְרִיךְ.

אֱלֹהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרֵאשִׁית כְּרֵא אֱלֹהִים וְדָאֵי עַל יְדֵי דָּא דְּהוּא נִהַרָא בְּגִין לְאַפְקָא כָּלָא וְלְאַשְׁקָאָה כָּלָא. אֶת

חבור זכר ונקבה פראוי. אחר כך
בו נברא העולם למטה, בו נתן כח
לכל.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנן לנו ששמים הם הקדוש
ברוך הוא? שכתוב (מלכים א-ח)
ואתה תשמע השמים. האם שלמה
מתפלל אל השמים שישמעו
תפלתו? אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים? אלא
שהוא עגל כמו ראש, ומלמד,
המים מימינו ואש משמאלו והוא
באמצע, שא מים, מאש וממים,
ומכניס ביניהם שלום. בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים
ומצא מצדו מדת המים, והינינו (איוב
כה) עשה שלום במרומי. מהם
השמים? מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה
בזה, ועשה מהן ראש לדבריו,
שנאמר (תהלים קיט) ראש דברך
אמת: ע"כ.

א"ת השמים, שמשמע שהשמים
הוציאו את, בפח של סוד אלהים
חיים אחר שראשית הוציא אותו.
בין שנה הוציא הפל, והפל
התישב במקומו פאחד, טבעת זו
האחרונה נעשתה ראשית,
וכראשית הזו הוציא אורות
עליונים, והשנה אור והתחילו
מים להשפיע כנגד למטה. ועל זה
בראשית ודאי ברא אלהים. בו
ברא עולם הפתחון, בו הוציא
מאורות, בו נתן כח לכל.

רבי יהודה אמר, על זה כתוב
(ישעיה י) היתפאר הגרון על החצב
בו. השבח של מי - לא של האמן
הוא? כך בראשית הזאת ברא
אלהים עליון את השמים - השבח
של מי? של אלהים הוא! אמר
רבי יוסי, זה שכתוב (דברים ד) אשר
לו אלהים קרבים אליו. קרבים?

דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב, אשר לו אלהים

השמים חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי.
לכתר האי. ביה אתברי עלמא לתתא. ביה
יהיב חילא לכלא.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנא לן דשמים הוי קדשא בריך הוא,
דכתיב (מלכים א' ח) ואתה תשמע
השמים. אטו שלמה מתפלל אל השמים
שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים אלא שהוא עגול
כמו ראש ומלמד שמים מימינו ואש
משמאלו והוא באמצע שא מים, מאש
וממים ומכניס ביניהם שלום, בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים ומצא
מצדו מדת המים והינינו (איוב כ"ה) עושה שלום
במרומי, מאי שמים מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה בזה ועשה
מהן ראש לדבריו שנאמר (תהלים קי"ט)
דברך אמת. (עד כאן מההשמטות)

א"ת השמים דמשמע דשמים אפיקו את
בחילא דרזא דאלהים חיים בתר דראשית
אפיק ליה.

בין דהאי אפיק כלא וכלא אתיישב
בדוכתיה פחד. עזקא דא בתרייתא
אתעבדת ראשית. ובהאי ראשית אפיק
נהורין עלאין ושרי נהרא ושרי מיא לנגדא
לקבלא לתתא. ועל דא בראשית ודאי ברא
אלהים. ביה ברא עלמא תתאה. ביה אפיק
נהורין. ביה יהיב חילא לכלא.

רבי יהודה אמר על דא כתיב, (ישעיה י)
היתפאר הגרון על החוצב בו. שבחא
דמאן, לאו דאומנא הוא. כך בהאי ראשית
ברא אלהים עלאה את השמים. שבחא
דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב,